gos dvaru, kuris buvo įrengtas dabartinio Liškiavos alkakalnio aikštelėje.

Tyrimų metu aptikti 172 radiniai, tarp kurių buvo 166 buitinės keramikos šukės, 4 titnago dirbiniai, gyvūnų kaulai ir kt. Archeologiniai radiniai perduoti į LNM.

The excavation of Liškiava Hillfort

In 2014, trenches 11 and 12 (each 2 x 5, a total of 20 m^2) were excavated at Liškiava Hillfort (South Lithuania) (Fig. 1). A 6–50 cm thick, 1st-millennium BC – mid-1st-millennium AD cultural layer, which contained pottery with brushed and smooth surfaces (Fig. 2), animal bones, and flint artefacts, was discovered in the hillfort's enclosure. A roughly 1.1 m diameter, irregular round concentration of burnt and split stones from 6 x 5 x 3 to 18 x 12 x 9 cm in size was unearthed at a depth of 40–50 cm in the layer and mark a former hearth site (Fig. 2). A 95–105 cm thick early 17th – second half of the 20th-century layer was recorded at the hillfort's foot.

Karolis Duderis

Kušeliškės neįtvirtinta gyvenvietė

Kušeliškės neįtvirtintos gyvenvietės (Raseinių r., Šiluvos sen.) (UK 2304) teritorijoje bei vizualinės apsaugos zonos pozonyje buvo planuojama tiesti šviesolaidinį kabelį. Kadangi šioje gyvenvietėje archeologiniai tyrimai anksčiau nevykdyti, būsimos trasos vietoje atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirtos 3 perkasos bei 8 šurfai – iš viso 48 m^2 plotas (1 pav.). Tyrimų metu aptikti 43 radiniai, iš kurių 25 atsitiktiniai, rasti vizualiai žvalgant ariamą lauką neįtvirtintos gyvenvietės ŠV pusėje.

Kušeliškės neįtvirtinta gyvenvietė yra apie 250 m į ŠV nuo kelio Raseiniai–Šiluva tilto per

1 pav. Situacinis planas: 1 – perkasa; 2 – šurfas; 3 – atsitiktinių radinių radimvietė. K. Duderio brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2014 excavations: 1 – trench; 2 – test pit; 3 – find place of the chance finds.

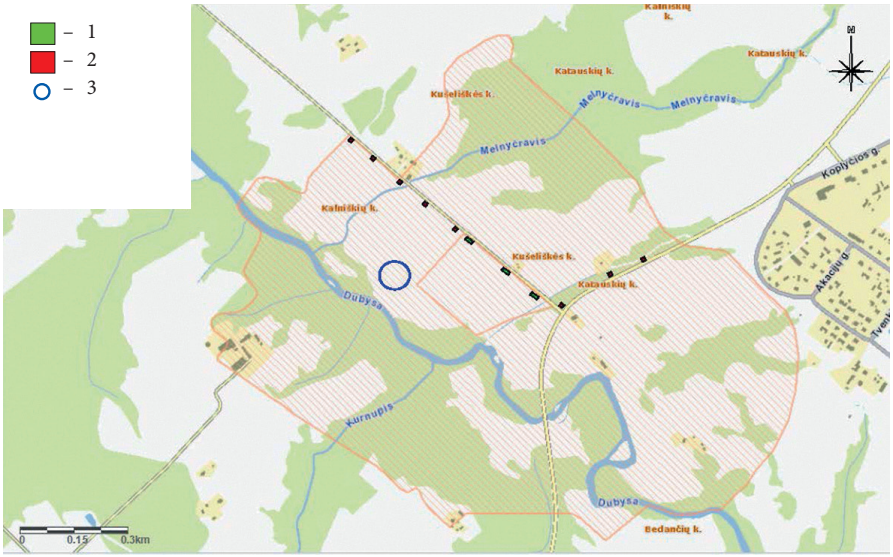

Dubysos upę, apie 350 m į R nuo Dubysos ir Melnyčravio santakos, kairiajame Dubysos krante. Ji užima 5 ha plotą. Dar 133,3 ha plotą sudaro vizualinės apsaugos zonos pozonis.

Turima archeologinė informacija apie šią gyvenvietę yra itin fragmentiška ir skurdi. Minimi Kušeliškių kaime rasti V–VI a. dirbiniai: apyrankė platėjančiais galais bei nuokamienis buoželinis smeigtukas (*VAK*, nr. 39, p. 114–115). 1980 m. MMT (vadovas J. Balčiūnas) žvalgomosios archeologinės ekspedicijos Raseinių rajone metu buvo renkama informacija ir apie Kušeliškių kaimo radinius, tačiau jokių papildomų žinių negauta. 1991 m. J. Balčiūnas dar kartą lankė archeologinius objektus Raseinių rajone. Išvykos ataskaitoje minima ir Kušeliškės neįtvirtinta gyvenvietė, užimanti apie 5 ha plotą ir buvusi ariama. Tuomet gyvenvietėje kultūrinis sluoksnis buvo sodrus, iki 70 cm storio. Sluoksnyje aptikta lipdytos keramikos lygiu ir grublėtu paviršiumi.

Perkasoje 1 po velėna fiksuotas apie 30 cm storio rudos žemės (armens) sluoksnis, kuriame 15 cm gylyje atkasta apie 2,4 m ilgio bei 10–35 cm pločio neaiškios paskirties cemento ir baltų silikatinių plytų konstrukcija. Po armeniu buvo 20 cm rudos spalvos žemės sluoksnis, po kuriuo 65–70 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas juodos spalvos žemės sluoksnis be radinių, kurio storis siekė 25 cm. 65–90 cm gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlio sluoksnis. Dalyje perkasos 65–70 cm gylyje fiksuota buvusio upelio (?) vaga.

Perkasoje 2 po 30–48 cm storio velėnos su juodžemiu sluoksniu aptiktas kelio tiesimo metu supiltas 10–30 cm smėlio su žvyru sluoksnis. Po juo 10–50 cm gylyje buvo 20–35 cm šviesiai pilkos spalvos žemės sluoksnis. Dalyje jo fiksuotas ištęsto lęšio formos perkasimas, užpildytas pilkos spalvos žeme, o 40 cm gylyje buvo netaisyklingo ovalo formos perkasimas, kuriame atidengti naminio gyvūno (veikiausiai šuns) griaučiai. 30–80 cm gylyje pasiektas 5–10 cm juodos spalvos žemės sluoksnis. Įžemis – gelsvas smėlis – pasiektas 40–85 cm gylyje.

Perkasoje 3 po 40–45 cm storio velėnos su juodžemiu sluoksniu atsidengė 25–35 cm rudos žemės sluoksnis, kuriame rasta XVII–XX a. I pusės buitinės keramikos bei molio tinko ir galbūt grublėtos keramikos fragmentų. Pastarieji radiniai datuojami I tūkst. Veikiausiai į šį sluoksnį neįtvirtintos gyvenvietės radiniai pateko arimo metu. 50–60 cm gylyje pasiektas juodos spalvos žemės sluoksnis, kurio storis siekė 15–25 cm. Jo dalyje fiksuotas šlynu, maišytu su smėliu ir angliukais, užpildytas stačiašlaitis (apie 85°) perkasimas (?). Įžemis (gelsvos spalvos smėlis) pasiektas 0,7–1,75 m gylyje.

Neįtvirtintos gyvenvietės kultūrinis sluoksnis aptiktas 5 šurfuose.

Šurfe 2 po 60–75 cm storio tamsiai rudos spalvos žemės sluoksniu buvo 25–30 cm rudos žemės sluoksnis, po kuriuo fiksuotas sąnašinis šviesaus smėlio sluoksnis. 65–70 cm storio juodžemis buvo po juo. Įžemis – geltonos spalvos smėlis – fiksuotas 1,75–1,8 m gylyje.

Šurfe 3 po 80 cm storio supiltiniais kelio sluoksniais fiksuoti buvusio upelio pakrantėje (?) susidarę sluoksniai. Apie 1,25–1,65 m gylyje aptiktas 25–55 cm rudos spalvos žemės sluoksnis, kuriame rasta XVIII–XIX a. buitinės keramikos bei geležinio peilio fragmentas. Įžemis – žvyras pasiektas 2,45 m gylyje.

Šurfe 4 po 10–30 cm storio juodžemiu fiksuotas 5–30 cm tamsesnės spalvos juodžemio sluoksnis – kultūrinis sluoksnis. Jame rasta keramikos grublėtu paviršiumi (2 pav.), molio tinko fragmentų, geležies šlako. Po šiuo sluoksniu buvo apie 10–15 cm storio juodos spalvos žemės sluoksnis, po kuriuo 25–70 cm gylyje

nuo dabartinio žemės paviršiaus pasiektas įžemis – žvyras.

Šurfe 5 po iki 40 cm storio juodžemio sluoksniu aptiktas 15–30 cm juodos žemės sluoksnis, po kuriuo 65–70 cm gylyje pasiektas įžemis – rudas priemolis.

Šurfe 6 sluoksnių stratigrafija sudėtingesnė. Viršuje buvo 15–40 cm storio rudos spalvos žemės, maišytos su moliu, sluoksnis, o po juo – 10–20 cm geltonos spalvos smėlio, maišyto su juodžemiu, sluoksnis. Abu sluoksniai veikiausiai susiformavo tiesiant kelią. 50–65 cm gylyje pasiektas 30–40 cm storio pilkos žemės sluoksnis, po kuriuo buvo pilkos spalvos smėlio su angliukais sluoksnis įdubusiu paviršiumi. Įduba viršuje užpildyta 10 cm storio gelsvo smėlio su pilkžemiu sluoksniu bei 15 cm storio juodos žemės sluoksniu apačioje. 1,1–1,2 m gylyje pasiektas įžemis – smėlis su molio lęšiais.

Šurfuose 1, 7 ir 8 kultūrinio sluoksnio nerasta. Šurfe 1 iki įžemio – smėlio, pasiekto 3,2 m gylyje, fiksuoti supiltiniai ir sąnašiniai smėlio sluoksniai. Šurfuose 7 bei 8 iškart po velėna pasiektas įžemis – rudas priemolis.

Po tyrimų galima teigti, jog Kušeliškės neįtvirtinta gyvenvietė užima kur kas didesnį plotą, nei šiuo metu saugoma jos teritorija. Nors I tūkst. radinių aptikta tik šurfe 4, tačiau vizualiai pasižvalgius po ariamo lauko P–PR kraštus, žemės paviršiuje rasta nemažai titnago nuoskalų, geležies šlako, pavienių grublėtos keramikos (?) fragmentų, XVII a. datuojamos žiestos keramikos, dengtos drumsta alavo glazūra. Galima manyti, jog į ŠV nuo saugomos teritorijos ariamame lauke yra neįtvirtintos gyvenvietės tęsinys arba antroji neįtvirtinta gyvenvietė. Ji buvo įkurta aukštesnėje Dubysos slėnio vietoje, kurios neužsemdavo pavasariniai potvyniai.

0 3 cm

2 pav. Lipdytos keramikos grublėtu paviršiumi fragmentas iš šurfo 4. K. Duderio nuotr.

Fig. 2. Hand built pottery with rough surfaces.

Kušeliškė Iron Age Unenclosed Settlement

In 2014, three areas and eight test pits (a total of 48 m^2) were excavated. This was the first time an excavation was conducted at Kušeliškė Iron Age Settlement (Fig. 1). In 1980 and 1991, J. Balčiūnas investigated this area, discovering a cultural layer up to 70 cm thick on the left bank of River Dubysa, about 350 m to the E of the confluence of the Dubysa and the Melnyčravis. A cultural layer up to 5–30 cm thick and containing hand built pottery with rough surfaces (Fig. 2), iron slag, and fragments of clay daub, was found in test pit 4. Some pottery sherds with rough surfaces, iron slag, fragments of clay daub, and flint flakes were found outside the settlement's territory (in the plough zone).